

На теперішній час сформовано наступні міжнародні системи стандартів, які регулюють аграрний сектор органічного виробництва: Базові стандарти органічного виробництва та переробки продукції Міжнародної федерації органічного сільськогосподарського руху (IFOAMInternationalBasicStandard) та Стандарти Комісії з Кодексу Аліментаріусу (CodexAlimentarius), розроблені під керівництвом Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO) спільно з Всесвітньою організацією охорони здоров'я (WHO).

Також є Національна Органічна Програма (NOP) – національна органічна програма США. Стандарт, відповідно до якого проводиться сертифікація для виробників, які орієнтуються на американський ринок. Японські сільськогосподарські стандарти (JAS) – національні стандарти Японії, відповідно до яких проводиться сертифікація для виробників для експорту на японський ринок.

ІСЕА – один з найбільших органів з сертифікації Європи, що спеціалізуються на органічній сертифікації. Галузь акредитації ІСЕА дозволяє українському виробнику - експортеру пройти сертифікацію продукції на відповідність вимогам органічних стандартів ЄС, США та Японії за принципом «єдиного вікна».

У вересні 2013 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини», який визначив правові засади функціонування органічного ринку, а також заходи нагляду і контролю за такою діяльністю. В законодавчих актах наголошено також про заборону на застосування неперевіраних екологічних тверджень, що вказують на загальну екологічну перевагу продукції, наприклад: «екологічний», «екологічно чистий», «екологічно безпечний» тощо, щоб не вводити в оману споживача. Крім цього, у 2014-му році закінчився термін добровільного застосування Технічного регламенту з екологічного маркування, адаптованого до Регламенту Європарламенту та Ради ЄС №66/2010/ ЄС.

15 березня 2018 р. відбулося чергове засідання Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин ВР України, під час якого, зокрема, розглядався проект Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу й маркування органічної продукції». За результатами розгляду проекту Закону, Аграрним Комітетом прийнято одностайне рішення рекомендувати Верховній Раді України даний законопроект прийняти в повторному першому читанні.

Оскільки в Україні переважна більшість органічних виробників здійснюють власне виробництво за стандартами ЄС, то і використовують відповідне маркування – Євролисточок.

УДК:636.4(075.8)

БЮБЕЗПЕКА СУЧАСНИХ ТВАРИННИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Решетник А.О.,¹ к. вет. н., доцент, Лайтер-Москалюк С.В.,¹

к. вет. н., асистент, Тютюн А.І., к. вет. н., доцент

¹*Кафедра мікробіології, фармакології та гігієни тварин, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський*

²*Кафедра ветеринарно-санітарної експертизи, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ*

(anton56778192@gmail.com)

Закон України "Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та

благополуччя тварин", який був ухвалений 18 травня 2017 року та набирає чинності з 4 квітня 2018 року, визначає правові та організаційні засади державного контролю, що здійснюється з метою перевірки дотримання законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин. Сучасна спеціалізація сільськогосподарських підприємств з великою концентрацією тварин сприяє швидкому накопичуванню збудників, мутації патогенів. З часом виникає ситуація, коли для кожного стада створюється своя мікрофлора з своїм імунним статусом. Будь-яке зовнішнє втручання до нього або порушення технологічних нормативів може привести до непередбачених ситуацій в збереженості тварин та їх продуктивності. Особливо великі втрати можуть спостерігатись у господарствах, де поголів'я тварин скомплектовано із сучасних спеціалізованих високопродуктивних генотипів. Одностороння багаторічна селекція спрямована на продуктивні ознаки тварин спричиняє зниження їх загальної резистентності. Біологічна безпека – визначає систему захисту тварин і продукції від зараження. Вона заснована на проведенні превентивних заходів, спрямованих проти зовнішніх несприятливих чинників. У поєднанні з належною організацією роботи і заходами контролю вона повністю запобігає або зменшує небезпеку передачі заразних захворювань від тварин людині, і навпаки. Тобто, у поняття біобезпеки входять всі протиепідемічні та протиепізоотичні заходи, які здійснюються з метою запобігання поширенню заразних хвороб. Організація біобезпеки тваринницьких підприємств полягає у дотриманні загальних ветеринарно-санітарних правил при їх експлуатації. Загальними правилами біобезпеки тваринницьких комплексів передбачено санітарно-захисні зони та санітарні розриви (відстані) між фермою і потенційними джерелами (чинниками передачі) інфекції і інвазії; санітарні зони (ізолювані одна від одної території репродукції, відгодівлі, тощо); санітарні режими допуску людей на ферму; санітарний ремонт тваринницьких приміщень;

санітарні правила первинної і технологічної комплектації ферми тваринами; особиста гігієна працівників тваринництва; організація дезінфекції, дезінсекції, дератизації тощо.

Невиконання вимог біобезпеки веде до зниження імунного статусу стада і створює умови для проникнення патогенів, а це може звести нанівець всі розрахунки окупності і прибуток, у багатьох випадках, багатомільйонних інвестицій. Необхідно так налагодити роботу підприємства, щоб звести до мінімуму контакт між тваринами з різних господарств, дикими тваринами, сторонніх людей з тваринами на підприємстві, а також робочий контакт обслуговуючого персоналу з тваринами. Працівникам потрібно мінімізувати контакти з тваринами інших господарств і слідкувати за станом свого здоров'я. Для цього з початком будівництва або реконструкції будь-якого свинарського підприємства у проекті потрібно враховувати його зовнішню і внутрішню біобезпеку, а також врахувати це в технологічній карті.

Одним з господарств, де запроваджено промислову технологію виробництва є СТзОВ "Котелеве" Новоселицького району Чернівецької області. В господарстві понад 3000 голів основних свиноматок. Виробнича база на свинокомплексі складається із 11 технологічних приміщень, а саме: три приміщення для утримання холостих свиноматок, їх осіменіння, ультразвукової діагностики вагітності, з родильним відділенням для проведення опоросів, два – для дорощування поросят і шість приміщень – для відгодівлі свиней. Господарство працює як підприємство закритого типу з закінченим циклом виробництва. На підприємстві запроваджено ресурсощадну технологію годівлі свинопоголів'я. Тут застосовують сухий концентратний тип годівлі. З комбікормового цеху комбікорми автотранспортом доставляють до різних технологічних приміщень,

розвантажують у накопичувальні бункери, з яких потім подають до годівниць. Гній з усіх приміщень видаляють гідрозмивом з подальшим перекачуванням його до відкритих лагун. Напувають свинопоголів'я вволю з допомогою автоматичних ніпельних напувалок водою, що надходить з артезіанського колодязя у водонапірні башти і через систему водопроводів – до виробничих приміщень.

Незалежно від пори року, в технологічних приміщеннях стабільно підтримують потрібні параметри температури, вологості, газового складу та кратності повітрообміну.

У господарстві суворо дотримуються вимог біобезпеки. Витримано чітке зонування території підприємства. Ввійти до виробничої зони, яка розділена на репродуктивну та відгодівельну частини можна через окремі санпропускники. Дезінфектанти які застосовують у свинарському господарстві володіють широким спектром біоцидної дії і мають залишкову післядію, що забезпечує захист тварин протягом кількох днів після їх заселення у продезінфіковані приміщення. Бездіяльність або використання неефективних методів у битві з патогенними мікроорганізмами дає поштовх продовженню їх еволюції.

УДК 619:614.31: 608.34

РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕТИЧНО ЗМІНЕНИХ ПРОДУКТІВ ТА КОРМІВ

**Тютюн А.І.,¹ к. вет. н., доцент, Кас'янчук Н.І.,¹ к. вет. н., доцент,
Лайтер-Москалюк С.В.,² к. вет. н., асистент**

¹Кафедра ветеринарно-санітарної експертизи,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

²Кафедра мікробіології, фармакології та гігієни тварин,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

(a-i-t@ukr.net)

Генетично модифіковані організми (ГМО) – це живі організми, які містять штучно вбудований ген. Генетичний матеріал таких організмів змінювався не внаслідок відтворення та/або природної рекомбінації, а з використанням сучасної біотехнології.

Рослини і тварини, одержані методами генної інженерії, називаються генетично модифікованими, а продукти їх переробки – трансгенними або генетично модифікованими харчовими продуктами.

Мільйони людей в усьому світі кожен день вживають їжу, що містить ГМО. При цьому питання впливу ГМО на здоров'я людини досі залишається без відповіді. Дискусії на цю тему тривають у світі більше 20-ти років. Вчені-генетики ніяк не дійдуть до певної думки про те, як же впливають на організм людини трансгенні продукти, якими можуть бути наслідки їх споживання у віддаленому майбутньому. Адже з моменту їх появи минуло трохи більше 25-ти років, а це надто малий термін для остаточних висновків. Деякі експерти вважають, що змодельовані гени здатні викликати генетичні мутації в клітинах організму людини. Отже, ГМО можуть здійснювати негативний вплив на організм людини. Вчені не виключають, що ГМО можуть стати причиною алергій і серйозних порушень обміну речовин, а також збільшувати ризик виникнення злоякісних пухлин, придушувати імунну систему і привести до несприйнятливості організму до окремих медичних препаратів. З кожним днем з'являються нові наукові дані, що підтверджують факти негативного впливу ГМО на піддослідних тварин, у яких всі процеси в організмі протікають набагато